

Inserati se sprejemajo in velja tristoletna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema upravništvo administracije in ekspedicija na Štarem trgu h. št. 16.

SLOVENEČ.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na stolnem trgu hiš. št. 284.

Izhaja potrikrat na teden in sicer v torek, četrtek in saboto.

Nemčur slavljen.

Iz Štirskega 19. nov.

Pred 2 letoma je neki grof . . . v neki kat. družbi o šopirenju ustavaškem blizo tako-le govoril: „Dinastično čutstvo se v naši domovini edino najde pri kat. stranki, in vendar so katoličani doživeli, da ustavski vladajo v domovini. So si li nadvlado zaslužili? Ko je carjev klic zval državljane k obrambi domovine, kje je našel klic živi odmev, če ne pri patriotski, to je našej stranki? Ko smo zapustivši dom, ženo, vse, z veseljem šli nad sovražnika, kje je čepel ustavak, če ne za pečjo? Ko smo sovražnika v dunajski okolici imeli, čutili njega kruto silo, nosili z veseljem borbe teže in bremena, hrabro čakajoči trenutka, da za domovino žrtvujemo življenje; kdo je takrat svitlega cara prosil, da se vojska konča, če tudi pod sramotnimi pogoji, samo da je bil židovski Dunaj obloge oproščen?“

Prišel je za nas Slovence najbolj sramotivni čas, da ustavaku enako po nezasluženo, česar bi se nihče ne bil nadejal, nemčur sme s častjo vzdigovati glavo, ter mu še glavo kinčajo z lovoriko! To se zgodi od une dobe, ko je sovražnik zasejal sovraštvo med narodno stranko. Osodepolni in nesrečni preprič! Da bi te mali narod slovenski ne bil nikdar okusil! Ob času prejšnje edinosti ni bilo sramotnejega, nego biti nemčur; bil je ta mrčes izvržen iz narodnega kroga, od vsakega poštenjaka sivo gledan; ni bilo svetejega zarotnja, nego: Nikdar odpadnik naroda. A zadnji čas ni bilo

gršega, kakor biti narodovec spadajoč h klerikalni stranki in za nemčurja sta se mladi in stari potegovala, pevši mu slavo in čast, da si večino glasov volitvenih pridobita. V Celji nemčurji Vošnjaka volijo; za revanšo v Brežicah nekteri narodnjaki za nemčurja glasujejo. Če bomo nemčurja pitali, ker je dosleden, kam drugikrat potegne, lahko vemo, in to je gotovo, da ni zlega hujega za nas od njega. — Močni temni oblak nad našo zemljo se je jel vzdigovati, dobiva zmiraj tankeje odejo, in morda solnce edinosti vendar zopet predere do nas. Do tega je sicer od nekdanj in političis korektno vedenje dr. Zarnika v zadnjem zborovanju kranj. dež. zbora tudi nekaj pripomoglo, kar radi zabilježimo hvaležno. Volitve, katerih v tej dobi ni konca ne kraja, se zopet bližajo. V enem, v dveh letih bode mnogo volitev po Sloveniji; od teh je prihodnji obraz slovenski odvisen. Da bi se zopet prvotna podoba prikazala, ki ni videla niti na Štirskem spodnjem, niti na Kranjskem, v kmečkih volilnih okrajih ne enega nemčurskega poslanca, v koji dobi še štirski Slovenci niso slišali psovka: „Strah, poslanec slovenski!“ To pomozi Bog! Slovenski narod pa naj kakor najhitreje po zaželjeni spravi se strebi nemčurja, napotnika domače sreče; naj že zdaj gleda nemčurskim komandantom zaslepljeno, zapeljano trumo rešiti in nemčur naj bo enak bolniku umirajočemu, ki ves oslavljen zadnjikrat se zdrami, da svoje pogleda, potem pa za vselej zaspi.

X.

Politični pregled.

V Ljubljani 23. novembra.

Avstrijske dežele.

Nadvojvoda Karl Ferdinand, brat nadvojvode Albrehta in Viljema, je 20. t. m. ob 1/4. uri popoldne, 56 let star, v Sedloviškem gradu pri Brnu na Moravskem umrl.

Državni zbor je sprejel vladini predlog, da sme manjšina delniških društev, če kupčijski sodniji dokaže, da oskrbovanje bržkone ni vredno, po pooblaščenih pregledovati društvene knjige. Judovski listi se vsled tega hudujejo nad državnim zborom ter pričakujejo, da bode gosposka zbornica to reč ovrгла. Dr. Glaser je rekel, da družega ne ostane, kakor društva prisiliti, da tudi zastopnike manjšine volijo v oskrbovalni odbor, ali pa da se manjšini da pravica pregledovati društvene knjige. Če bi gosposka zbornica hotela sprejeti prvo, bi bilo za društva še slabše, pravi „N. fr. Presse“, in boljši je, da obvelja sklep zbornice poslancev. Te tožbe in ta hudovanja kažejo, da je vlada s to postavo pravo zadela in da gospodarstvo pri mnogih društvih mora biti jako slabo, ker se tako silno bojé nadzorovanja celo po lastnih društvnikih.

Tirolski poslanec Wildauer je zbornici predložil načrt postave o šolskem nadzorstvu v deželah, kjer deželni zbor o tej reči noče nič storiti. Če zbor to postavo sprejme, bode zopet jasno pričal, da ustavoverci hočejo vzeti kronovinam vse starodavne pravice.

Podlistek.

Nekaj za smeh.

Prišel nam je v roke oklic nekega ustavovernega ali liberalnega volilnega odseka, ki se e pred volitvami za državni zbor raznašal med kmetiškimi volilci po spodnjem Koroškem, zlasti okoli Beljaka in kterege je, kakor se nam poroča, iz nemškega prestavil nek koroški učitelj. Tiskan je ta pamflet na slovenski jezik in pamet volilcev v Beljaku. Čeravno so volitve že davno pri kraju, vendar ta oklic priobčimo od besede do besede, kakor je tiskan, da bodo naši bralci videli, s kakimi bedarijami in s kakim jezikom si upajo naši nasprotniki na dan. Kaj tacega se vendar ni še nikdar tiskalo. Oklic ta se glasi:

Volitve v reihsrat

so pred duomi, in folk ima zdey aufgob prave, pametne, prebrisane može voliti, v ktere ima zaupanje, da bojo pravice pavra varovali, nja pvačile (stojer) zmenjsali in kolikor mogoče nja ston zbolsali, posebno zdey, ko bo reihsrat

pvačile (stojer) bol glih razdelil. Prej je landtag, v kteram je naj več bil odl in duhovščina — voliv može v reihsrat v Wien, folk pa ni smov svoje može, v kteve je zaupov, naravnost v Wien posvati. Al zdey je drugač. Zato pa so se ti tako branili, ker so si lahko mislili, da pavri gvišno ne bodo samo grofe, barone ali duhovniče v Wien volili, ampak može iz svojiga stanu. Naj rajši bi imeli, da bi pavri in drugi prebrisani, pametni moži niž ne imeli marnovati, ampak samo dobro pvaževati.

Kaj mislite, zakaj nas tako duhovščina in o odl sovraži? Vi pametni moži, in samo za vas je to šribano, ne pa za tače, hi se ves cas le sveto kažejo in svetniham noje lekajo — vi viste, da kalikor bol je folk neumen, kolikor bol paver v temoti ostane, toliko bolši se ti gospodi počutijo, ker le od nespameti in neum nosti folka živo; z svojim devam bi si še nasvane župe ne zaslužili. Zato pa taku skrbijo, da paver le prav žebra, da nič ne vè niil ne bere, de se otrok v soli nič nauči pravpa, da paver le fajmostra kakor Boga časti in mu dobro za svete meše pavčuje, ako ravno le kumaj in kumaj velik štajer pvača in se v potu svojiga obraza truditi mora. — Do zad-

njega so se ti z vso močjo branili, da bi ne biv dav svétli cesar folku pravico, naravnost v reihsrat voliti, ker dobro vejo, da bo folk le take pametne može voliv, ki za njá skrbjo in mu ne zmiram nebesa oblubvajo, zvaven mu pa skoraj vsak krajcar iz tošnja vzemajo.

Lejte, leta 1848 so moži od naše strani z vso močjo se trudili, da so pavru rabto in desetino odvzeli. Pa kdo so bili tisti, ki so temu branili, ki so temu tako nasproti delali? Duhoščina je bila in odl. Seveda je bu prej za nje kaj prav, da je paver z svojo družino celo nedelo v gradu rabtvoz, in za pvačivo v nedelo so mu jih pa net in dvajsti našteli — in ako se ni za to lepo zahvalov, ga je v ječo pelov. Veliko se bo vas še spomnilo, kako so se bali in tresli fajmostri, škofi in grofi tisto leto, ke je folk ambart začev vidati, kaj da devajo zpavram.

Kdo je biv tako nasproti, da ne bi leta za žovniščino zmejušali? Zopet sam odl in duhovščina.

Kdo je biv urzah, da smo leta 1859 in 1866 v vojski zgubili, da so zdey tako strašne pvačile in da je toliko tavžent žovnirov zmirum na nogah? Zopet so ti. Dobro vemo, da

Poljski in rusinski poslanci so predlagali, da naj se pregledajo postave, po katerih so se odpravile odrtijske postave; že unidan smo rekli, da bode treba zopet vpeljati odrtijske postave. To namerava predlog Poljakov in Rusinov, ki so si pri tej priliki prvokrat bili enih misli. Ker so Judje navadno največi oderuhi, zato se te postave tudi najbolj bojé in njihovi listi si tudi že prizadevajo jo zabraniti.

Ministerstvo ostane, pravijo vradna poročila. A „Politiki“ se z Dunaja piše, da „nima nič več zanesljivih privržencev, dasi bodo ustavoverci pri budgetni razpravi se zanj potegovali. Toda vpitje drubali v židanih klubih, kakor je minister Schäffle imenoval borzijance, bi danes več ne moglo vreči ministerstva Hohenwartovega in ravno zato tudi nima toliko moči, da bi zamoglo ministerstvo rešiti iz vrtinca raznih nezdod. Ali se pa to zgodi teden prej ali pozneje, to je pač vse eno.“

Novoizvoljenega **rumunskega** patriarha cesar niso potrdili. Treba bo tedaj nove volitve.

Vnanje države.

Več **pruskih** poslancev je hotelo Bismarka o zadevah grofa Arnima pri posvetovanji o izdatkih vnanjega ministerstva interpelirati, ter so v ta namen kneza vprašali, če bi mu bila taka interpelacija ljuba. Hoteli so namreč s to interpelacijo prehiteti knezove nasprotnike. Bismark pa je neki odgovoril, da sodnija mora prej rešiti to reč, na politične razmere pa se sedaj še ne sme ozir imeti. Vprašanje je le, če bodo s tem odgovorom tudi knezovi nasprotniki zadovoljni in če vendar le ne stavijo interpelacije, ktera bi, kakor se kaže, Bismarku čisto nič ljuba ne bila.

Iz Španjskega se poroča, da Karlisti so tam, kjer so bili poprej in se pripravljajo napasti San Martial. Republikanski listi močno obžalujejo, da jih republikanci niso vrgli čez mejo. Pa če bi bili mogli, bi bili to gotovo storili.

Izvirni dopisi.

Iz Ljubljane. (Nekaj o učiteljih). Neki francoski diplomat je rekel, da ima človek jezik zato, da skriva svoje misli. Do se-

vam to vse vavno narobe pripovedujejo, da vam pravijo, mi očemo vero pokončati, iz šol ves keršanski nauk spraviti, zoper cesarja se puntati i. t. d. Ne ena beseda je resen, ampak grde laži so to.

Res je, da svetnikom noje ne lekamo, res je, da celi den v cerkvah, po božjih potah ne postajamo, pa gvišno imamo bolši vero, kot marskateri drugi. Zoper vero nikoli besede ne rečemo, vera more piti, in mislimo, da vsaki, kateri se po veri ravna, posteno živi bližnjega lubi, se ne bo imel ničesar bati.

Vsolah se zdej več nucnega učo in tudi keršanski nauk se bol otroci vadijo, ker zdej more katehet učiti priti, prej je pa le v šolo šel, katar se mu je polubilo.

Potem očemo da duhoščina bol za svoje opravile skrbi in se ne meša v posvetne ali politične reči; da na kancelnu le vero oznanuje, v spovednici v poduk govori, ne pa od drugih veči kvafta. Menimo da bi bilo stobarti bolši ako bi regiringa duhovnike tako pvačava, kakor druge peomtarje, da ne bi bilo treba, kako zdej, nekteremu kaplanu ali fajmoštru v slabi fari skoraj od glada umreti, škofi in kardinali pa tavžente imajo in se

daj smo bili teh misli, da tako ravnanje je v navadile pri gospodih diplomatih; pa gospodje od šole so nas drugače podučili. „A bove majore discit arare minor“. Nas „klerikalcev“ sicer ta udarec ljubljanskih šolskih mogočnjakov ne zadeva; pa mi, ki tudi sovražniku odpustimo in katerim vkljub Aristotelu se ne zdi to nobena slabost, zakaj bi ne bili tudi tako postrežljivi gospoda dr. Zarnika opomniti na udarec ki mu žuga? Ljubljanski gospodje od šole namreč imajo kaj srbečo kožo, ne morejo pozabiti, kaj je g. dr. Z. govoril v deželnem zboru o njih tako imenovani „ersten Krain. Landeslehrerconferenzi“; zatoraj razpošiljajo ravno sedaj udom imenovane konference protest, kterege naj podpišejo. Kaj je v njem, bo g. dr. sam kmalo zvedel, ali že ve. S tem tedaj mu ne skazemo nobene dobrote. Pa razun cirkniskega pripetljeja ga še na naslednje opomnimo.

Gospod razdelovalec tvarin, ktere so se imele pretresati v zboru, je svojim mulcem pisal tudi, v katerem dubu naj poročajo o izročni tvarini, in tistim, na ktere se ni zanesel, je to tvarino brez kake opombe izročil. Tako dvojestransko postopanje je v veliko nevoljo spravilo vse ude, ko so to zvedeli, in so mislili opustili vsako resno pretresanje predloženih tvarin, ker so bili prepričani, da ne zmagajo. Prigovarjali so si tudi: ne glasuj zoper, vsaj nič ne pomaga. Le tolažila jih je misel, da deželni zbor bo dejal vse njih sklepe ad acta; slišali so se tudi od učiteljev samih klici, da ta konferenca je škandal.

Ko so tedaj vedeli udje te konference, kaj želi gospodar od šole in ko jim je bilo živo pred očmi postopanje g. dež. šolsk. nadzornika Pirkarja v pretečenem času, ni imel nobeden pravega poguma; risum teneatis amici, če slišite trditev, da ni bilo nikakega teroriziranja od predsednika; ker od šole bi imeli vendar pogledati skozi okno, ako že ne čivkajo vrabci na snežnih strehah o njih ravnanji.

Od Pšate. 18. sept. „Vprašali bi, so li otroci zavolj šole, ali šole zavolj otrok?“ to opazko je naredil nedavno vrli „Učiteljski Tovariš“. Te besede so nam prišle na misel, ko so zadnji po naših krajih ostro kaznovali stariše zavolj šolskih ur, ki so jih bili zamudili njih otroci preteklega junija pa julija. Pametno zmerno moranje je že prav, zlasti kjer

mestijo. Zakaj ne bi lahko škofi, dokterih imajo nekteri okoli 90.000 ali 100.000 goldinarjev — v majšim živeli, namesto njih bi pa bornim duhovnikom se nekaj več davo. Gvišno bi potla bol z folkam dvzali in regirnzi ne zmiram nasproti ravnali. Ako se mi za pravice branimo, za zvežanje paverskega stanu govorima, brž pravijo, da se puntamo, sami pa vendar mislijo, da za nje niso postave in da cesar in regiringa ni čez nje.

Mi očemo, da se otroci v šoli tudi nemško učo. Barajte vender te, ki tače zadrege delajo ki vse kar je nemško zaveržejo, kateri bi radi, da bi se otroci nikoli nem kega ne naučili — kaj ne bi bili postali, ako bi se ne bili nemskega navadili, ako bi ne bili nemški bukov imeli in se ne v nemškem taktu učili? Ali niso duhovniki ali pa tudi drugi gospodi s pomčjo nemščine to postali, kar da žo zdaj?

Zmiram vam oblubvajo, kaku bojo vse zvezali in vsem pomagali. Zakaj pa ne začno sami naj prej? Zakaj gospod fajmošter še roke brez plačiva ne vzdignajo, zakaj ne pokoplejo človeka, ako jim prej ne plačate, zakaj mora cela fara zvone kupiti, in potem za zvonjenje pri pogrebih vendar placati, zakaj ako vam

je zgolj zanikarnost kriva zamude — ali nekteri krajni in zlasti okrajni šolski sveti se mi zdé preojstri. Gospodom okrajnim glavarjem je lahko kaznovati, ker ne poznajo življenja na kmetih ali vsaj ne čutijo njegovih težav. Naj bi se prepričali, koliko pomanjkanje delavnih rok je na kmetih zlasti o poletnem času, potem bi menda ne bili tako nagli v kaznovanji, ako otrok zavolj obilnega dela par šolskih ur zamudi. Marsiktera vdova se ukvarja sama s poljem; edina njena pomoč so otroci.

Dninarjev ni dobiti, ko jih je narbolj treba, ali jih pa plačati ne more in zato morajo že 11 in 12letne deklice žeti in 13 pa 14letni dečki kositi pa mlatiti. In če zavolj tega nekaj šolskih ur zamudi, bi mislil človek, da je tako izostanjanje opravičeno. Pa ne! kazen je za hrptom! Za božjo voljo! — kako bo pa siromak čedalje več davke plačeval, če se mu silome jemljo delavne noči, kdar so mu neobhodno potrebne! Na ta način zamujene ure, mislim, bi učitelj prav z dobro vestjo smel zapisati med „opravičene“. „Še nikoli nisem bil zaprt, mi je tožil neki oče, sedaj bom moral bit zavolj otrok, ki sta o obilnem delu izostala nekaj dni. Plačati kazni ne morem, tedaj bo treba v ječo.“ — Nekteri gospodje po uradnijah menda res mislijo, da stariši nimajo drugih pravic do svojih otrok, ko rediti jih in oblačiti; ž ukazovati njimi bi pa smela le vsegamogočna država!

Veliko bolj na svojem mestu bi bila ojestrost pri potepuhih in tatovih, ki so zadnje tedne pri nas grozovito predrzni postali. Pri neki hiši so izlekli prešiča iz svinjaka in ga par streljajev daleč na polji zaklali in razkosali — drugej so odpeljali zvečer vola iz hleva in še-le čez nekaj dni so ljudje našli njegove parklje pa rogove na samotnem pašniku. V drugi vasi so odpeljali čedno kravo; spet drugej so vozniku z voza pobrali celi zaboj — hodijo kar z vozovi in krađejo po kozolcih, po podéh in šupah. In kaj bi se neki bali! Če bi koga tudi zasačili, saj vé, da se mu hudega ne zgodi. Saj je nedavnej nek ubijavec, ki je po parletnem sedéžu prišel domu, rekel svoji materi: „kislo zelje, pa spet kislo zelje“ — mati, to ne bo nič. Pri tem človek ne more obstati — na „gradu“ smo imeli dvakrat na teden meso pa dobrega kruha, da nam je ostajal.“

hiša pogori, gospod fajmošter nič ne dajo? In kolikor viši je duhoven, oliko manj se vsmili.

Veste kako da nekteri duhovniki v slabih farih komaj živo, nekteri pa imajo, da zdenarjem ne vejo kam. Zakaj vendar škofi od svojih tavžentov takim bornim duhovnikom nič ne dajo? Zavolo tega so moži od noše strani v reihsratu v Wienu dosegli, da je cesar veliko tavžent rajnišev dav, med tače borne duhovniče razdeliti, kteri komaj živo. Kdo pa je biv temu lepemu in dopremu delu nasproti, kteri ki tačega duhovnika sovražijo, ki prosí za nekoliko? — Vsi škofi. To je bliznja lubezen!

Lejtt po tem jih spotnate, kaki da so, ki zdej se tako trudijo vas v pest dobiti. Ne pustite se vi pametni moži za nos voziti, ker sami veste, kaj da je pray in v nuc vašega stana. Ne dvžite stem, ki pri vsaki besedi svetniče kličejo, zmiram po božjih potih hodijo, ako pa le morjo za svoj tošn skrbno in folk v neumnosti držijo! Bodite pri volitvah na naši strani in prepričali se bote, de le mi za folk, za pavra skrbimo, da smo le mi bli, ki smo dosegli, da zdej paver sme marnovati.

Bodite pametni mi bomo delali za vos!

Okrajni odbor Belaski, 30. augusta 1873.

Preteklo nedeljo večer sta šla v Stobu mož in žena zvečer domu iz krčme. Mož grè nekoliko na stran, kar sliši ženo zaklicati: „oh kako me je vdarilo!“ Mož priteče, in najde ženo — mrtvo! Nekteri so menili, da bi se bila utegnila zgoditi kaka hudobija, pa zdravniška preiskava je pokazala, da jo je zadel mrtvoud na možgane in njenemu življenju nana gloma konec storil. Zares — smrt pride kakor tat. Blagor mu, ki se je ne ustraši!

Iz goriških hribov, 15. nov.*) Moja dva dopisa se odmevata! G. dopisnik od gorenje „Soče“ v zadnji številki „Glasa“ priznava potrebo, „dramiti zaspane brate — duhovne“. On sam je uže drugekrat v tem smislu pisal, in s tem spričeval, da ne potrebujejo samo „Ninivljani“, kateri sedaj — memogredé bodi povedano — srditi uganujejo, kdó bi bil resnicoljubni sporočevalec „Slovenčev, — raševnikov! Kaj pa deželani? —

Protestoval bi pa pisavec tega proti temu, da g. dopisnik „Glasov“ imenuje obiravce one, kateri v „Slovenču“ povedó, da nekteri duhovniki poljubujejo Stremayerju, bodočemu patriarhu državne cerkve, roke, in da ne uradujejo vsi slovensko, ako bi ne pomislil, da mora biti ona beseda nepremišljena. Saj pisali nismo družega.

Zabolelo bi nas hudo, ako bi tudi nevedé koga žalili; javni, prevdarjeni čini pa, kakor zgoraj omenjeni, se smejo tudi zabilježiti. Kar pa razbornost od nas zahteva, znamo záse ohraniti! —

Moti se tudi naš prijatelj „od gorenje Soče“ zeló, če misli, da spolnuje svoje dolžnosti do slov. narodnosti, kdor v „Glas“, ali kter drug slovensk list dopisuje.

Časniki so v resnici dandanes duhovna velemoč. Oni imajo vzvišeni nalog ljudstvo v njegovih pravicah in dolžnostih podučevati, in tako zavest širiti. Oni moraju narodu srce ogrevati za sveto svar, in ga tako k delu nagibati.

Zato opravlja značajan vrednik žrtvovaje se veliko domoljubno delo. On je duša, ki daje življenje narodnemu gibanju!

Zastonj pa bi bili še tako navdušeni članki, ako bi čitateljev ne predramili k delu. Dela naj toraj vsakdo v svojem delokrogu za prospah narodnosti; le tako spolni svoje dolžnosti do nje! „Činom kažimo, da smo Slavjani!“

Zato še enkrat ponovimo: naša čestita duhovščina ne stori za narodnost, kar bi morala! Take pritožbe čujemo od Soče in Save, Mure in Drave. Manjka jej odvažnosti!

Ako bi imela dovolj železne volje, in bi popustila škodljivo vljudnost, in bi le slovensko uradovala, morali bi se odpreti nastežaje tudi c. k. uredi slovenščini! Pa tudi v družabnem življenji se mora dati slovo značaj skrunčemu nemškutarenju. Saj smo včasih, kdar smo take pogovore čuli, v skrbéh na zemljevidu ogledavali, ali smo se uže zares tje kam proti Švainsfurtu pomaknili!

Duhovščini tiče naša beseda za to, ker smo prepričani, da je njen vzgled merodajen. Ona zamore po svojih zvezah, opravih in dolžnostih v družabnem in v javnem življenji z zavednim postopanjem narodni stvari več kakor vsak drug stan koristiti. —

Pri sklepu dajemo z radostnim srcem na znanje, da rešuje naš velečestitih k. n. ordinarijat slovenske vloge slovensko. — Ali še velja rimski pregovor: exempla trahunt? —

*) Po naključbi zakasnjeno.

Iz Maribora, 19. novmbr. (Družba duhovnikov lavantinske škofije in banka „Slovenija“.) Pretečeno leto meseca novembra ustanovila se je družba v medsebojno podporo ubogih duhovnikov pod pokroviteljstvom preč. knezoškofa in 27. ravnosttega meseca bili so izvoljeni za voditelje one družbe preč. gg.: Kosar, Modrinjak, Stranjšak Martin, dr. Ulaga, Bohinec, Ograda in Trstenjak Jakob. Po pravilih te družbe se enako drugim škofijam vsak društvenik zaveže, 1. plačati ustanovnino s 50 gold. ali naenkrat, ali skrajno v 5letnih obrokih, 2. plačevati letnino po 1. gold. ali pa mesto nje enkrat za vselej 20 gold., 3. v svoji oporoki kolikor toliko družbi poročiti, 4. se pri sv. maši pobožno spominjati živih in pokojnih družbenih členov in dobrotnikov. Dve tretjini vseh duhovnikov naše škofije je hitro v začetku pristopilo in ko se je poklic k volitvi odbora razposlal, bilo je že 272 društvenikov, izmed katerih so že nekteri pomrli a blizo toliko je novih pristopilo. — Včeraj so imeli preč. gg. odborniki te družbe menda že četrto sejo, pri kateri se je poročalo, da je premoženje te naše družbe, ker so se imetki dosihmalne zaloge za „doslužene“ duhovnike v novo društvo privzeli, in ker so preč. knezoškof 4000 gl. podarili, že do 18000 gold. gotovine narastlo, da kakih 30 gg. društvenikov še nič ni plačalo, od katerih se pa pričakuje, da to v kratkem storijo, kakor tudi, da še novi udje pristopijo, ker celo v Mariboru samem je več gospodov, ki še niso udje te občno koristne družbe, s katero si lahko medsebojno pomoč trdno zagotovimo, tako da tudi v resnici potrebnim ne bo treba Stremayerjevih grošev prosijati! Razun drugih gospodov, katerim se je zahtevana pomoč že v teku leta podarila, se je tudi včeraj dvema bolnima gospodoma vsakemu po 50 gold. spoznalo.

Na dnevnem redu včerajšnje seje bilo je tudi doplačilo na delnice banke „Slovenije“, katerih je ta družba že več v last prejela. — Namen te družbe ni se spuščati v kake denarne špekulacije, ki bi znale ustanovnikom škodovati, a takih ravno tudi banka „Slovenija“ nima in zato so vsi preč. odborniki pritrdili, da ker je banka tako ustanovljena, da obeta v prihodnjem času naše domovini gotovega dobička, se doplača na delnice in se ta narodni zavod vsestransko podpira, ker le ako se bo marljivo doplačevalo, ako bodo duhovniki sodelovali in skrbeli, da nam stari zavarovanci zvesti ostanejo, zamore naša banka popolnega zaupanja zopet pridobiti. — Delničarji sami smo že do zdaj precej zakrivil, ker smo bili prebitro obupljivi in smo tako ne le domovini, temuč tudi sami sebi škodovali. Na dejamo se tedaj, da složno in darežljivo z naprej obe te koristni družbi podpiramo v čast in blagor sebi in domovini!

Od štajerske Drave, 19. nov. — R. — (O Slomškovem spominku.) Po dolgem dreganju je „Slov. Gosp.“ (hvala mu bodi za njegovo prizadevanje), kakor sam naznanja v svojem 46. listu, stvar zastran Slomškovega spominjka vendar-le zopet spravil na dnevni red, tako, da sedaj vsaj nekoliko vemo, pri čem da smo. 4. t. m. je bila, kakor poroča omenjeni list, v Mariboru seja zvršilnega odbora. Denarničar g. dr. Srnec poročal je o stanju glavnice, katera znaša 5271 gl. 80 kr., 3 ces. zlate, 1 petfrank in obresti od dne 1. julija t. l. Glavnica se je po predlogu g. prof. Pajka 14. t. m. vložila v mariborsko hranilnico.

S predlogom č. g. častn. kanonika Gla-

serja, naj se postavi v mariborski stolni cerkvi in to v presbiteriju (na mestu pred velikim altarjem) nasproti škofovskemu sedežu, se tudi mi z „Gosp.“ vred nikakor ne moremo strinjati — pač ne sodi! „Ta prostor se namr dozdeva prav neprilichen, piše „Gosp.“, ker bi spominek tukaj ljudstvu preveč odročen bil, in presbiterij bolj pačil, kakor pa lepšal“. To so tudi naše misli.

Kolikor sem jaz imel priložnosti spoznavati mnenja lavantinske duhovščine, ki je, kakor pričajo slovenskih listov letniki 1862—64 in naprej, največ si prizadevala pri nabiranji doneskov za Slomškov spominek, lahko rečem, da se vjemajo želje večine izmed nje v naslednjem:

a) Naj se postavi dostojen grobni spominek rajnemu vladiki na mariborskem mestnem pokopališču;

b) naj se omisli za cerkev rojstne fare na Ponikvi kamenita plošča s pripravnim napisom, vedni častni spomin te fare, ki je rodila Sloveniji takega moža;

c) veči del nabrane glavnice pa se naj porabi za izdanje Slomškovih spisov, ki bodo na vekov veke nja najlepši spominek — „aere perennius“;

d) naj se priprave za izdavanje Slomškovih del takoj začno.

K temu je treba, da se dosedanji „zvršilni odbor“ pomnoži z močmi za ta posel sposobnimi. Pomnoženi zvršilni odbor voli izmed sebe poseben odsek, čigar edina skrb bi naj bila vredovanje in izdajevanje omenjenih Slomškovih del.

Domače novice.

Ljubljana, 24. novembra.

(Dimitzeve „Geschichte Krains“) je prišel II. snopič na svetlo in se naročnikom razposilja. Da-si ta zgodovina obsega mnogo zanimivega in važnega in je g. Dimitz občinstvu gotovo jako vstregel, da je po raznih knjigah, spominjkih in zapisnikih raztresena poročila spravil v celotno in lepo knjigo, je vendar jako napačno ravnal, da je o prvotnih naseljenikih na Kranjskem čisto preziral preiskavanja naših domačih starinoslovcev. Ker nam danes prostor ne pripušča, hočemo v prihodnjem listu o tej reči obširnejše spregovoriti.

(Zarad gorenjske ali Rudolfove železnice) nam je došla zopet pritožba. Dva popotnika sta bila namreč v Kranju in ko prideta na postajo, jima naznani predstojnik, da ima vlak, ki gre proti Ljubljani, nekaj čez dve uri zamude. To sta tudi brala na tablici na postaji obešeni. Gresta toraj nazaj v mesto, ker je bilo mraz, ali ko prideta čez dve uri nazaj, zvesta, da je vlak proti Ljubljani že pred eno uro odšel. Ker sta morala pa biti isti dan še v Ljubljani, eden je celo hotel se z južno železnico dalje peljati, sta morala za drag denar najeti voz, s katerim sta prišla jako pozno in vsa premražena v Ljubljano. Eden izmed nju je imel potem še veliko denarno škodo. Prašamo: Kdo jima povrne stroške, ki sta jih imela vsled nemarnosti železniškega osobstva? Kdo se bo še dalje zanašal na tako, železnico? To je res že škandal!

(Novo cesto) misli narediti mestni magistrat ljubljanski od mesarskega mosta proti južnemu kolodvoru tam, kjer je zdaj Urbasova hiša. Ta cesta bo gotovo zeló ugodna, posebno prebivalcem dolenjske strani, ki morajo zdaj vse skozi mesto na kolodvor voziti, potem pa bodo imeli za Gradom krajšo in priležnejšo cesto do kolodvora; tudi šentpeterskemu in poljanskemu predmestju bo dobro služila. Se

